

Dějiny Řecka I.

prednáška 09

Chronológia

401 BC	povstanie Kýra mladšieho proti Artaxerxovi II. podporované Spartou (Xenofón)
400-387 BC	Sparta vo vojne proti Perzii v Malej Ázii, Ágesilaos II. (396-395 BC osobne)
395 BC	začiatok Korintskej vojny, Sparta a spojenci vs. Atény, Théby, Korint a spojenci Lysandrova smrť
394 BC	bitky pri Nemei a Koronei, Spartania porážajú všetkých protivníkov bitka pri ostrove Knidos, Konón na čele perzskej flotily poráža spartské loďstvo
393 BC	dokončenie obnovy Dlhých múrov (Konón)
390/389 BC	Atény sa spájajú s ostrovom Thasos a inými <i>poleis</i> na pobreží Malej Ázie
387 BC	aténska flotila porazená Peržanmi a Spartou v Hellesponte
386 BC	Kráľovský (Antalkidov) mier medzi Spartou a Perziou zničenie Mantineie Spartanmi
382 BC	ovládnutie akropole Théb (Kadmeia) Spartanmi
379/378 BC	Thébania obnovili kontrolu nad vlastným mestom
378 BC	obnovenie Aténskeho námorného spolku
375 BC	podpísaný nový Kráľovský mier
371 BC	bitka pri Leuktre, koniec hegemonie Sparty
370/369 BC	Thébania vpadli na Peloponéz, oslobodenie Messénie, založenie Arkadského spolku (Megalopolis 368 BC), rozpad Peloponézskeho spolku (365 BC)
362 BC	druhá bitka pri Mantinei, Spartania porazení, ale aj koniec nadvlády Théb
359 BC	Filip II. sa stáva kráľom Makedónie
357-355 BC	rozpad Aténskeho námorného spolku, keď spojenci bojujú proti Aténom
352 BC	bitka na Krokusovom poli, Filip II. <i>archón</i> Thessálie
346 BC	Filokratov mier
338 BC	bitka pri Chaironei, založenie Korintského spolku Filipom II. (337 BC)
336 BC	Filip II. zavraždený; kráľom sa stáva jeho syn Alexander

Rivalita medzi Grékmi

- Peloponézska vojna neodstránila napätie medzi gréckymi *poleis*
 - zničenie aténskej ríše a hegemonia Sparty
 - polovičatý pokus o prevzatie Aténskej ríše, hlavne Lysandros (*harmostai*), negované eforni

ALE

Dokáže si Sparta udržať nadvládu?

Obnovia Atény svoje predošlé postavenie?

Stanú sa aj Théby ďalšou gréckou mocnosťou?

399 BC na spartský trón nastúpil Ágesilaos II. podporovaný Lysandrom, vojna proti Perzii

hraničný konflikt medzi Lokridou a Fókis o pastviny → *dominový efekt*, zasahujú Théby v prospech Lokridčanov, Fókovia ž. Spartu o pomoc, neskôr Atény na stranu Théb, Korint, Argos, na ich stranu sa tiež postavili Peržania, spočiatku Sparta silná na zemi, ale porážky na mori

Korintská vojna 395-386 BC

- skončila intervenciou Perzie, ktorá prestala podporovať Atény, Peržania zakročili v prospech Sparťanov, keď blokovali Hellespont, porazili Aténčanov a tak si vynútili mier garantovaný kráľom Artaxerxom II. (404-359 BC) **Antalkidov mier** – 386

BC

Korintská vojna

395 – 386 BC

- 395 BC** Haliartos
- 394 BC** Nemea
- Koronea
- Knidos
- 391 BC** Lechaion

→ Thébys oslabené, ale Atény si polepšili, lebo loďstvo už nebolo obmedzené iba na 12 triér, silná pechota (*peltastai*, Ifikrates) Korint sa zase stal časťou Peloponézskeho spolku, Peržania získali grécke *poleis* v Malej Ázii

→ Sparťania si posilnili pozície na Peloponéze zničením Mantineie pod zámienkou, že pomáhala iba neochotne počas Korintskej vojny, zbúrali hradby a rozdelili ju na pôvodných 5 dedín, z kt. vznikla

Nové kolo roku **382 BC**, keď Sparťania sami narušili podmienky Kráľovského mieru
- obsadenie Théb

→ Aténčania reagovali snahou získať spojencov na všetkých stranách, najmä ostrov Chios a Trákia

379 BC Thébania znovu získali svoje mesto, aliancia s Aténami
k Aténom sa pripájajú aj ďalšie grécke obce, buď zo strachu pred Spartou, alebo Peržanmi

→ obnova Aténskeho námorného spolku (378/377 BC) „*Stará ríša bez starého zneužívania*“

→ obnova Boiótskeho spolku na čele s Thébami (*boiotarchai/archon/damos*), ale Sparťania majú posádky v Boiótii
takže pomalý proces, v rámci neho zničené Plataje (**373 BC**), Atény sa postupne odvracajú od spojenectva s Thébami a chcú mier

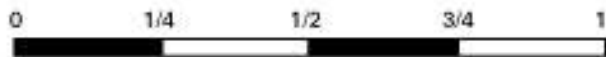
375 BC pokus o obnovenie platnosti Kráľovského mieru, ale zlyhal, lebo Sparťania odmietli uznať právo Thébanov hovoriť za celú Boiótiu, tak ako Sparta hovorila za celú Lakóniu, potom znova 371 BC

→ bitka pri Leuktre **371 BC**

Théby vs. Sparta (Epameinondás vs. Kleombrotos I.)

Bitka pri Leuktre

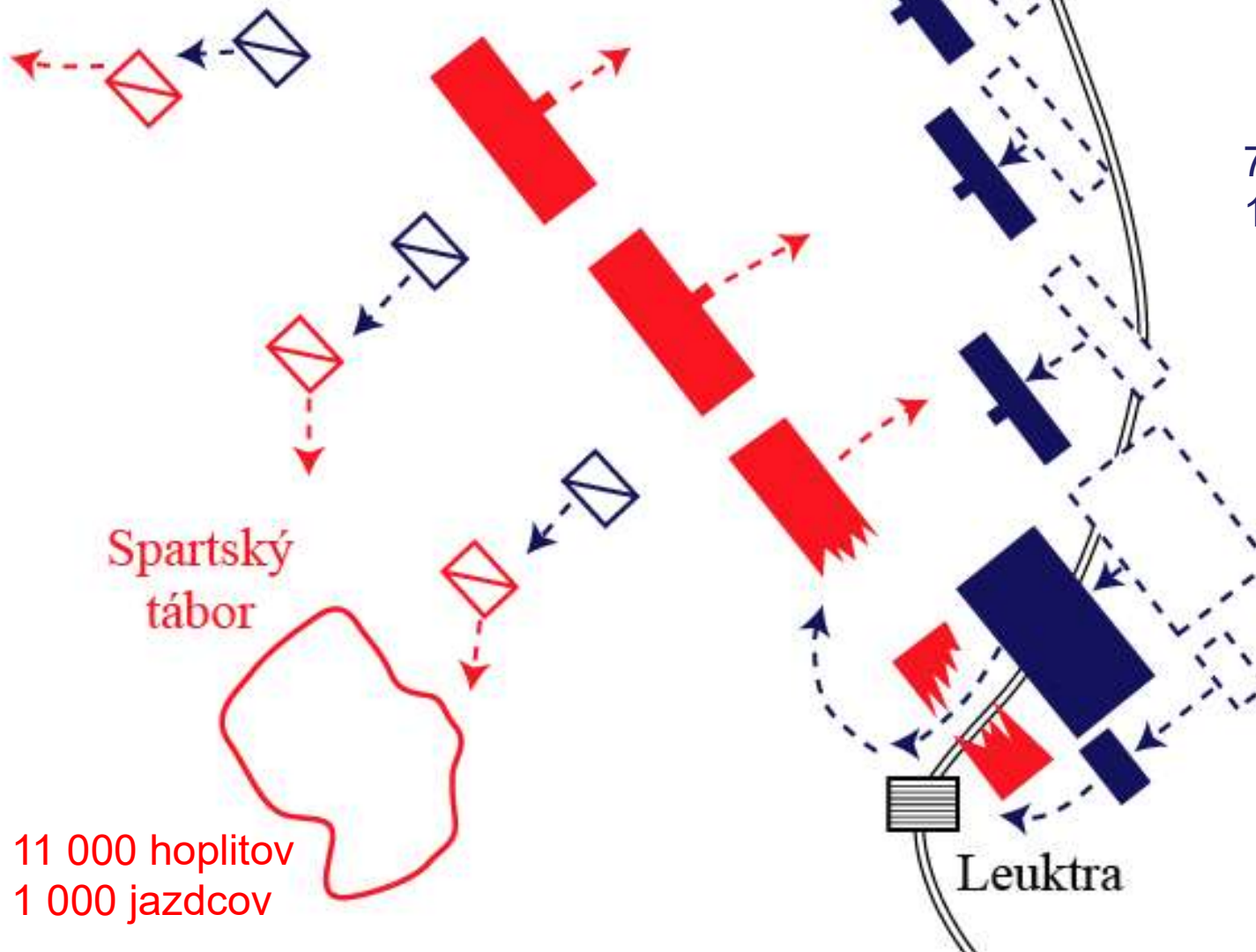
371 B.C.

Thébský
tábor

7 000 hoplitov
1 500 jazdcov

11 000 hoplitov
1 000 jazdcov

Dôsledky:

→ Sparta stratila svoje postavenie veľmoci aj vojenskú silu (v bitke strata 400 občanov)
370/369 BC sa za thébskej pomoci oslobodila Messénia

→ Théby neboli schopné Spartu nahradiť, lebo nemali základňu na Peloponéze
ani ich Boiótsky spolok nebol taký trvácny ako Peloponézsky spolok
a navyše ich vojsko tvorili roľníci, čo vylučovalo vojenské výpravy mimo

vytvorenie **Arkadského spolku**, hlavné mesto Megalopolis (368 BC)
rozpad **Peloponézskeho spolku** (365 BC)

snaha o nadvládu až do 362 BC, ale porážka v bitke pri Kynoskefalai od
tyrana Alexandra z Ferai 364 BC (padol Pelopidas) a pri Mantinei 362 BC
(padol Epameinondas), proti Thébam a Arkad. spolku Spart'ania a Aténčania

→ podľa podmienok Antalkidovho mieru mali vojensky zasiahnuť Peržania, ale fakticky
nemohli, lebo **377-373 BC** prípravy na vojnu s Egyptom, a vzbury rôznych
satrapov, ich záujem sa obmedzil na mestá v Malej Ázii a tie mali isté

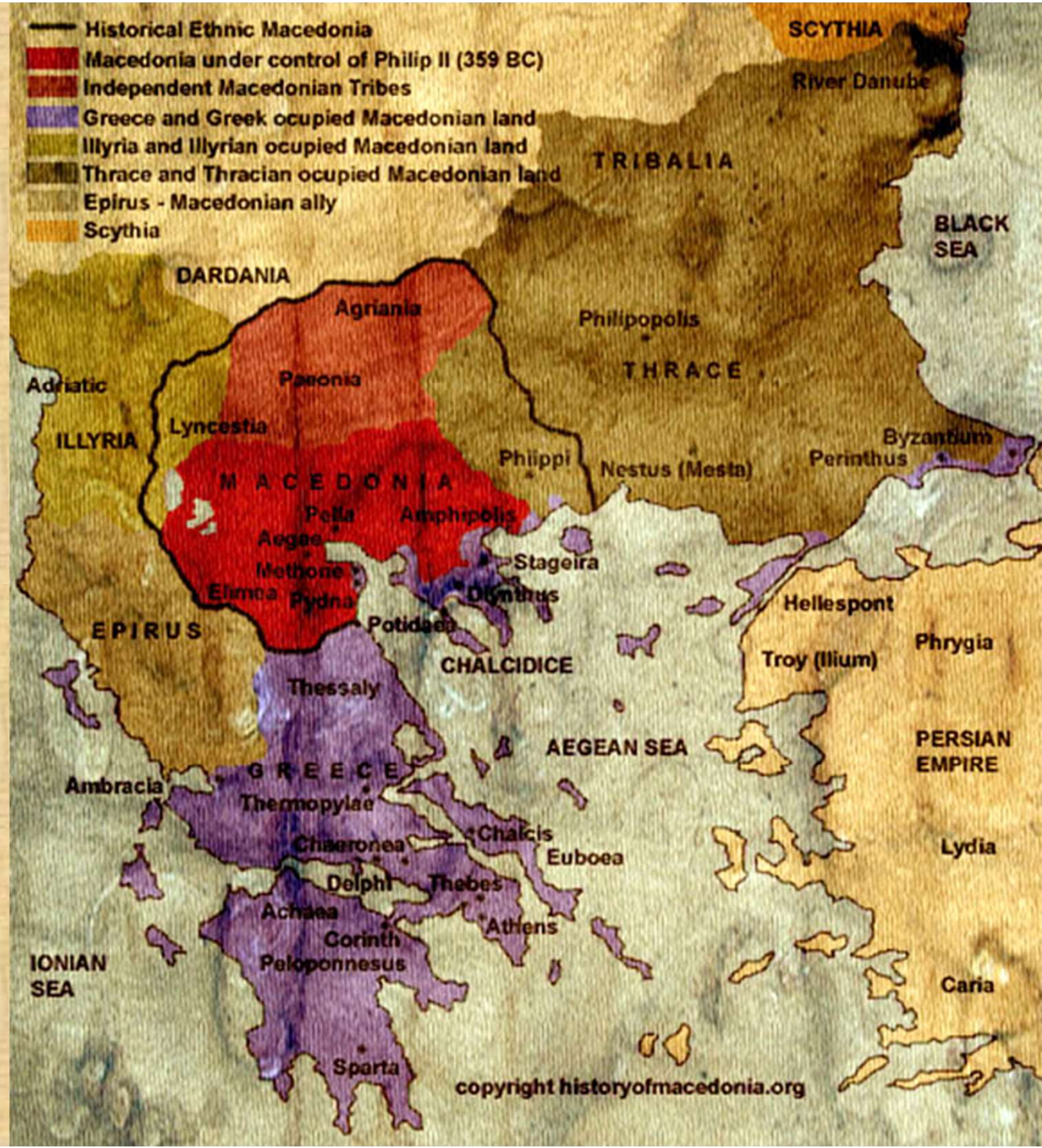
362 BC *koiné eiréné* pod záštitou Perzie (neuznala ho iba Sparta kvôli Messénii)

CHAOS

každý štát sa snažil o lokálne výhody pre seba na úkor susedov, keďže Sparta nebola
veľmocou, a ani Théby, Perzia nezasahovala, nedôvera rozložila aj druhý
aténsky námorný spolok (medzi rokmi **357-355 BC**, kedy vypukla vojna medzi
Aténami a jej bývalými spojencami)

POLITICKÉ VÁKUUM

- Historical Ethnic Macedonia
- Macedonia under control of Philip II (359 BC)
- Independent Macedonian Tribes
- Greece and Greek occupied Macedonian land
- Illyria and Illyrian occupied Macedonian land
- Thrace and Thracian occupied Macedonian land
- Epirus - Macedonian ally
- Scythia

Vzostup Makedónie

- prvým historicky známym kráľom **Amyntas I.**
 - po ňom **Alexander I. Filhellén** (ca. 495-452 BC), v období grécko-perzských vojen
 - ďalej **Perdikkas II.** (ca. 450-413 BC) v období peloponézskej vojny, podporoval raz Spartu inokedy Atény
 - po ňom jeho nemanželský syn **Archelaos** (413-399 BC), premiestnil hlavné mesto Makedónie z Aigai do Pelly, po jeho smrti dynastické zmätky
- Amyntas III.** (ca. 393-369 BC)
- upevnil vládu nad Macedóniou, hlavne vďaka diplomacii, zomrel prirodzenou smrťou
 - syn **Perdikkas III.** ale najskôr regent Ptolemaios z Alóru, do nástupníctva sa zamiešali Thébania dobyl Amfipolis padol v boji proti Illýrom

Filippos II. (359-336 BC)

- v mladosti bol rukojemníkom v Thébach (368-365 BC), odtiaľ sa inšpiroval thébskou falangou
- reorganizácia vojska
 - sarissa* dĺžka ca. 5m
 - hetairoi*
- využil oslabenie Atén, obsadil znova Amfipolis (357 BC) a Pydnu (356 BC), Poteidaiu a Methónu (354 BC), založil mesto Philippi, v tomto s ním spolupracoval **Chalkidský spolok**
- 356 BC začiatok 3. svätej vojny proti Fókam, ktorí vládli Delfy, Thessálčania zavolali Filipa najskôr 2x porazený, ale 352 BC vyhral bitku na Krokusovom poli a popraviť 3000 Fókov utopením v mori ako chrámových lupičov
- *archón* Thessálie, prvý pokus preniknúť na juh od Termopýl ale nevyšiel

ADRIATIC SEA

THRACE (343-342 BC)

MACEDON

PERSIAN EMPIRE

THESSALY (352 BC)

MOLOSSIA (343-342 BC)

AEGEAN SEA

Lesbos

Corfu

Thermopylae

Euboea

Magnesia

Dodona

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Smyrna

Ambracia

Elatea

Chalcis Eretria

Ephesus

Amphissa

Delphi

Thebes

Miletus

Thermon

Chaeronea (338 BC)

Megara

Athens

Corinth

DODECANESE

Olympia

Messenia

Sparta

Crete

Rhodes

Byzantium

Perinthus

Philippi

Abdera

Maronea

Amphipolis (356 BC)

Thasos

Pella

Olynthus (348 BC)

Methoni (355 BC)

Pydna (356 BC)

Dion

Potidea (356 BC)

Larissa

Lesbos

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Magnesia

Corfu

Thermopylae

Euboea

Smyrna

Dodona

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Ephesus

Ambracia

Elatea

Chalcis Eretria

Miletus

Amphissa

Delphi

Thebes

Athens

Thermon

Chaeronea (338 BC)

Megara

Corinth

DODECANESE

Olympia

Messenia

Sparta

Crete

Rhodes

Byzantium

Perinthus

Philippi

Abdera

Maronea

Amphipolis (356 BC)

Thasos

Pella

Olynthus (348 BC)

Methoni (355 BC)

Pydna (356 BC)

Dion

Potidea (356 BC)

Larissa

Lesbos

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Magnesia

Corfu

Thermopylae

Euboea

Smyrna

Dodona

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Ephesus

Ambracia

Elatea

Chalcis Eretria

Miletus

Amphissa

Delphi

Thebes

Athens

Thermon

Chaeronea (338 BC)

Megara

Corinth

DODECANESE

Olympia

Messenia

Sparta

Crete

Rhodes

Byzantium

Perinthus

Philippi

Abdera

Maronea

Amphipolis (356 BC)

Thasos

Pella

Olynthus (348 BC)

Methoni (355 BC)

Pydna (356 BC)

Dion

Potidea (356 BC)

Larissa

Lesbos

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Magnesia

Corfu

Thermopylae

Euboea

Smyrna

Dodona

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Ephesus

Ambracia

Elatea

Chalcis Eretria

Miletus

Amphissa

Delphi

Thebes

Athens

Thermon

Chaeronea (338 BC)

Megara

Corinth

DODECANESE

Olympia

Messenia

Sparta

Crete

Rhodes

Byzantium

Perinthus

Philippi

Abdera

Maronea

Amphipolis (356 BC)

Thasos

Pella

Olynthus (348 BC)

Methoni (355 BC)

Pydna (356 BC)

Dion

Potidea (356 BC)

Larissa

Lesbos

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Magnesia

Corfu

Thermopylae

Euboea

Smyrna

Dodona

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Ephesus

Ambracia

Elatea

Chalcis Eretria

Miletus

Amphissa

Delphi

Thebes

Athens

Thermon

Chaeronea (338 BC)

Megara

Corinth

DODECANESE

Olympia

Messenia

Sparta

Crete

Rhodes

Byzantium

Perinthus

Philippi

Abdera

Maronea

Amphipolis (356 BC)

Thasos

Pella

Olynthus (348 BC)

Methoni (355 BC)

Pydna (356 BC)

Dion

Potidea (356 BC)

Larissa

Lesbos

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Magnesia

Corfu

Thermopylae

Euboea

Smyrna

Dodona

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Ephesus

Ambracia

Elatea

Chalcis Eretria

Miletus

Amphissa

Delphi

Thebes

Athens

Thermon

Chaeronea (338 BC)

Megara

Corinth

DODECANESE

Olympia

Messenia

Sparta

Crete

Rhodes

Byzantium

Perinthus

Philippi

Abdera

Maronea

Amphipolis (356 BC)

Thasos

Pella

Olynthus (348 BC)

Methoni (355 BC)

Pydna (356 BC)

Dion

Potidea (356 BC)

Larissa

Lesbos

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Magnesia

Corfu

Thermopylae

Euboea

Smyrna

Dodona

Pherae

Field of Crocus 352 BC

Ephesus

Ambracia

Elatea

Chalcis Eretria

Miletus

Amphissa

Delphi

Thebes

Athens

Thermon

Chaeronea (338 BC)

Megara

Corinth

DODECANESE

Olympia

Messenia

Sparta

Crete

Rhodes

Byzantium

352 BC protiútok Atén na Chalkidikách a Hellesponte, ovládnutie mesta Séstos (loďstvo, veliteľ Charés)

Filip napadol Olynthos a chalkidský spolok (**349 BC**), zničil aj iné obce, medzi nimi aj Stageiru
- Olynthos bol aténsky spojenec, pod dojomom jeho dobytia Aténčania pokračovali vo vojne až do 346 BC (Filokratov mier) a Démosthnés zložil prvú reč proti Filipovi

- namiesto Fókov sa stala Makedónia členom Delfskej amfiktyónie, Filip predsedal pýthijským hrám

343 BC mier s Perzskou ríšou, rozširovanie kontroly nad Trákiou (založenie Philipoupole)

postupné stupňovanie napätia medzi gréckymi *poleis* na čele s Aténami, plus obce na Hellesponte

340 BC otvorený konflikt, keď Makedónčania zajali aténske lode s obilím, obliehali Byzantion
- protiakcia aténskeho loďstva, ktoré malo prevahu

339 BC Filip vytiahol do stredného Grécka, Aténčania posilnili loďstvo

338 BC 2. augusta bitka pri Chairónei

Makedónci vs. **Aténčania, Boiót'ania**, Eubojčania, Fókovia, Megarčania
Akarnánčania, Korint'ania a Achájovia

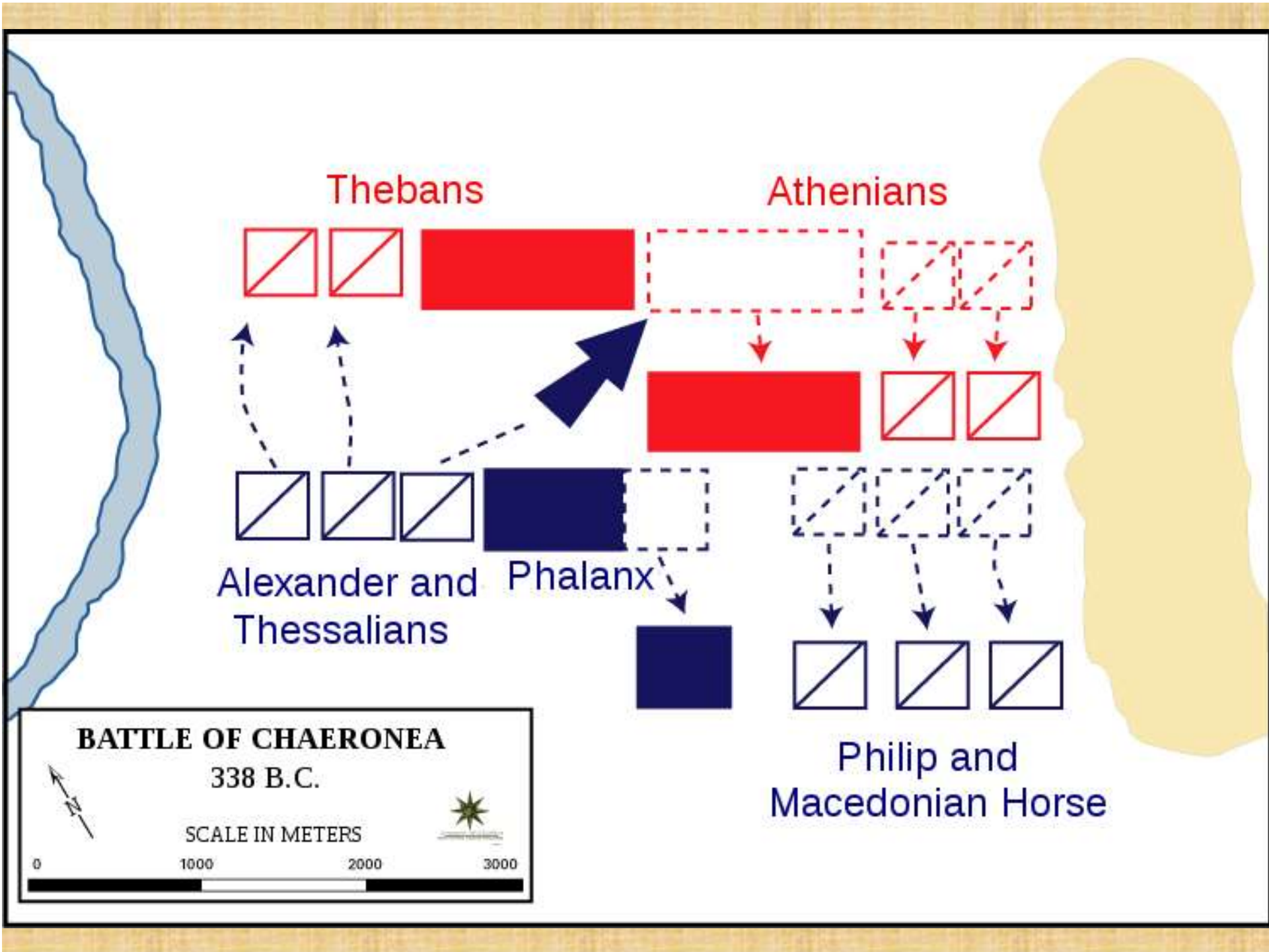
ca. 30 000 peších
2 000 jazdcov
(Alexandros III.)

- padlo 1000 aténskych občanov a 2000 zajatých → snaha o dohodu s Filipom, mierne podmienky

Korintský spolok (337 BC) *stratégos autokratór tés Hellados*

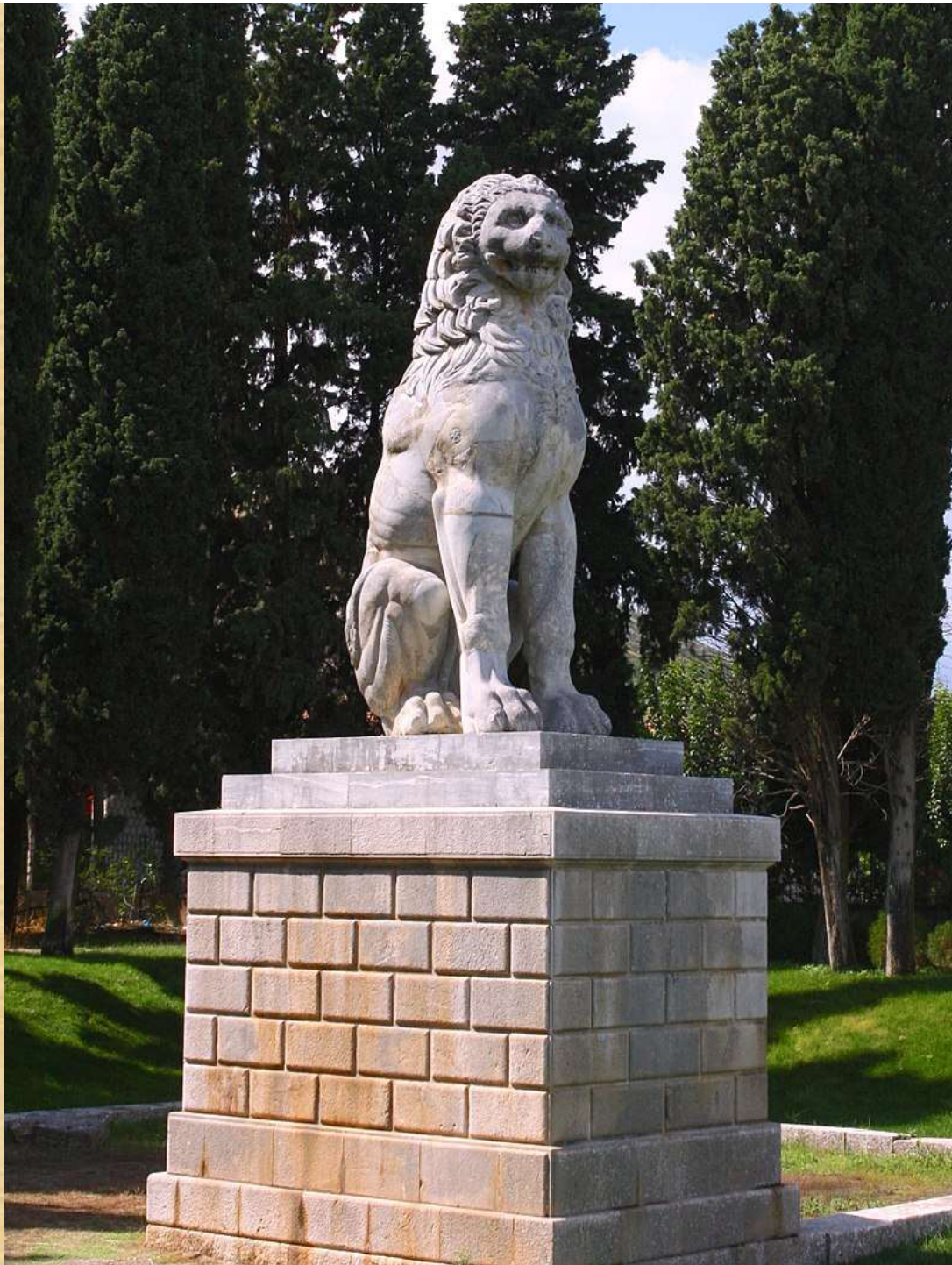
BATTLE OF CHAERONEA

338 B.C.

SCALE IN METERS

0 1000 2000 3000

The Persian Empire at Its Greatest Extent

